

Monumentnummer*: 524930

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **10 mei 2002**
Kadaster deel/nr **82773/123**

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Alkmaar		Alkmaar		Noord-Holland			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Steijnstraat	14			1814 DC	Alkmaar		
Steijnstraat	16			1814 DC	Alkmaar		
Steijnstraat	18			1814 DC	Alkmaar		
Steijnstraat	20			1814 DC	Alkmaar		
Steijnstraat	22			1814 DC	Alkmaar		
Steijnstraat	24			1814 DC	Alkmaar		
Steijnstraat	26			1814 DC	Alkmaar		
Steijnstraat	50			1814 DD	Alkmaar		
Steijnstraat	52			1814 DD	Alkmaar		
Steijnstraat	54			1814 DD	Alkmaar		
Steijnstraat	56			1814 DD	Alkmaar		
Steijnstraat	58			1814 DD	Alkmaar		
Steijnstraat	60			1814 DD	Alkmaar		
Steijnstraat	62			1814 DD	Alkmaar		
Steijnstraat	64			1814 DD	Alkmaar		
Steijnstraat	66			1814 DD	Alkmaar		
Steijnstraat	68			1814 DD	Alkmaar		
Steijnstraat	70			1814 DD	Alkmaar		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*		Appartement aanduiding		Grondperceel	
Alkmaar	F					3897	

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Alkmaar	F			1505
Alkmaar	F			1503
Alkmaar	F			1500
Alkmaar	F			1843
Alkmaar	F			1842
Alkmaar	F			1499
Alkmaar	F			1494
Alkmaar	F			1504
Alkmaar	F			1495
Alkmaar	F			1502
Alkmaar	F			1497
Alkmaar	F			1498
Alkmaar	F			1501
Alkmaar	F			1496

*Omschrijving***

Inleiding

HOFJE "Paling en Van Foreest" in neorenaissancestijl uit 1901-1902 met bijbehorende ERFSCHEIDING. Het voor vijftien "hulpbehoevende weduwen of bejaarde dames" bestemde hofje werd gebouwd in opdracht van de gelijknamige stichting naar ontwerp van de Zijper architect H.G.Th. Mann (Workum 1850 - Alkmaar 1934). Aannemer was de firma F.H. Ringers & Zoon te Alkmaar. Op 10 september 1901 werd de eerste steen gelegd door jonkvrouwe J.E. van Foreest. Het gebouw ligt in een U-vorm rond een binnenhof, dat via een poortgebouw op de Steynstraat is ontsloten. De dwarsvleugel linksachter werd reeds kort na de bouw met vier kamers verlengd. De voortuin van het hofje wordt van de openbare weg gescheiden door een ijzeren spijlenhek dat het gebogen verloop van de straat volgt en vermoedelijk dateert uit de bouwtijd.

Omschrijving

Op U-vormig grondplan gebouwd hofje bestaande uit een lange hoofdvlleugel evenwijdig aan de Steynstraat, waartegen rechtsachter een korte dwarsvleugel en linksachter een naderhand verlengde dwarsvleugel. Alle vleugels zijn één bouwlaag hoog en voorzien van een zadeldak met gesmoorde kruispannen. Het poortgebouw middenvoor heeft eenzelfde dak, maar telt twee volledige bouwlagen. Het buitenmuurwerk van het hofje is opgetrokken in rode machinale baksteen waalformaat in kruisverband met snijvoeg. De in hetzelfde metselwerk uitgevoerde omgaande plint heeft een afgeschuinde bovenrand van profielsteen. Naast hardsteen is crèmekleurige kalksteen toegepast. De symmetrische voorgevel (O) telt links en rechts van het risalerende poortgebouw vijf tweedelige schuifvensters waarboven segmentbogen met sluit- en aanzetstenen van kalksteen. Onder de segmentbogen is siermetselwerk aangebracht van gele, oranje en rode baksteen en beige- en grijze kalkzandsteen. Ter hoogte van de boven- en onderdorpels van de vensters wordt de voorgevel verfraaid door een kalkstenen band. Het middenste van de vijf vensters is geplaatst

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

in een risaliet voorzien van hoekblokken van kalksteen en een trapgevel waarachter een zadeldak haaks op het hoofddak. De geveltrappen zijn bekleed met geprofileerde dekstenen van hardsteen. Op de bovenste trap staat gekruild siersmeedwerk. Beide trapgevels tellen vier muurankers en hebben middenboven een klein stolpraam ontlast door een rondboog met sluit- en aanzetstenen van kalksteen en daaronder een boogtrommel van siermetselwerk. Onder beide stolpramen zijn twee kalkstenen banden aangebracht waartussen ingemetselde siermotieven in hetzelfde materiaal (om en om een ruitmotief en een "I"). Ter weerszijden van de twee risalerende trapgevels staan op het voorschild twee dakkapellen voorzien van een vierruits draairaam en een zinkgedekt ingesnoerd schilddak met overstek. De voorgevel wordt afgesloten door een houten bakgoot met gootlijst waaronder een fries voorzien van kruismotieven van gele verblendsteen. Onder het fries loopt een lijst van gesmoorde profielsteen boven een laag waarin om en om twee koppen rode baksteen en twee koppen gele verblendsteen.

Het hoge risalerende poortgebouw in het midden van de voorgevel heeft een breedte van drie traveeën. De middentravee is uitgevoerd als risalerende trapgevel en op de begane grond voorzien van een doorgang waarboven een korfboog. Deze wordt evenals de hoeken van de middenrisaliet, het poortgebouw én de voorgevel verlevendigd door blokken kalksteen. De doorgang wordt afgesloten door een dubbel smeedijzeren spijlenhek afgehangen aan hardstenen blokken. De twee zijtraveeën hebben zowel beneden als boven een tweedelig schuifvenster met een segmentboog als genoemd en ter hoogte van de onder- en bovendorpels banden van kalksteen. Onder de verdiepingsvensters zijn twee kalkstenen banden aangebracht waartussen siermotieven als in de twee risalieten en, boven de doorgang, een brede hardstenen naamsteen met in opliggende letters de tekst "STICHTING PALING EN VAN FOREEST". Op de naamsteen rust een driedelig schuifvenster samengesteld uit een middenraam tussen twee smallere zijramen. Tussen de segmentboog van dit venster en het stolpraam (met rondboog) bovenin de trapgevel is een dubbele sierband aangebracht als onder de verdiepingsvensters, met in het midden een hardstenen jaartalsteen "1901". De trapgevel van de middentravee is vrijwel identiek aan de twee genoemde trapgevels, maar de bovenste geveltrap wordt hier bekroond door een half rond hardstenen schelpmotief waarop een smeedijzeren windvaan. De gesloten kopse gevels van het poortgebouw zijn uitgevoerd als trapgevel, ook voorzien van vier muurankers, geprofileerde dekstenen van hardsteen, en op de bovenste trap siersmeedwerk. De doorgang wordt overwelfd door ijzeren dwarsliggers waartussen troggewelfjes van gele machinale ijsselsteen. De in rijk siermetselwerk (gele, oranje, rode en gesmoorde baksteen, beigekleurige kalkzandsteen) opgetrokken zijmuren van de doorgang worden geleed door gemetselde pilasters waarop korfbogen. De sluit- en aanzetstenen van de korfbogen en de kapitelen en banden van de pilasters zijn uitgevoerd in crèmekleurig kalksteen. Beide zijmuren tellen drie spaarvelden. In het rechter spaarveld van de linker (Z) zijmuur bevindt zich een paneel deur voorzien van twee gietijzeren deurroosters (in de overige spaarvelden zijn in de jaren '70 en '80 vier herdenkingsstenen gemetseld waarop informatie over de bouw en de restauratie). De achtergevel (W) van het poortgebouw verschilt in zoverre van de voorgevel dat tussen de twee banden boven de begane grond en boven de eerste verdieping siermotieven en een jaartal- of naamsteen ontbreken, en dat ter weerszijden van de doorgang een zesruits schuifvenster is aangebracht waarnaast een paneel deur met twee gietijzeren deurroosters en een bovenlicht. Deze vensters en deuren hebben een rondboog met sluit- en aanzetstenen van kalksteen en in de boogtrommel siermetselwerk als voor. Verder staat op de trapgevel geen windvaan maar siersmeedwerk, en worden de zijtraveeën afgesloten door een gladde bakgoot waaronder een muizentand en een dubbele laag van beigekleurig kalkzandsteen. De rest van de symmetrische achtergevel en de langsgevels van de dwarsvleugels worden op dezelfde wijze afgesloten. Ter weerszijden van het poortgebouw telt de symmetrische achtergevel vier paneeldeuren als in het poortgebouw met aan de ene kant een zesruits schuifvenster en aan de andere kant een valraampje. Al deze vensters en bovenlichten hebben een rondboog met sluit- en aanzetstenen van kalksteen en in de boogtrommel siermetselwerk als voor. Banden ter hoogte van de onder- en bovendorpels ontbreken. In het midden van de zuidgevel van de korte dwarsvleugel bevindt zich een paneel deur als genoemd, met links hiervan een tweedelig schuifvenster als voor, maar onder een korfboog. Rechts in de hoek bevindt zich een (recent half dichtgezette) inham met

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

achterin een paneeldeur en in de rechter wand een zesruits schuifvenster. De verlengde dwarsvleugel heeft in de noordgevel links eenzelfde inham en verder vier paneeldeuren als genoemd. Rechts van elk van deze deuren bevindt zich een tweedelig schuifvenster waarboven een korfboog. De kopse westgevel van beide dwarsvleugels is uitgevoerd als trapgevel. De korte dwarsvleugel heeft bovenin een vierruits schuifvenster en telt vier muurankers, in de verlengde dwarsvleugel ontbreken muuropeningen en ankers. De kopse gevels van de hoofdvleugel zijn eveneens uitgevoerd als trapgevel met op de begane grond een zesruits schuifvenster als in de achtergevel, vier muurankers, siersmeedwerk op de top, en middenboven drie moderne vensters waarvan het als vierruits schuifraam uitgevoerde middenvenster van de noordelijke trapgevel vermoedelijk nog oorspronkelijk is. De rechterzijgevel (N) telt rechts van de risalerende trapgevel drie zesruits schuifvensters als achter met tussen de linker en de middenste twee valraampjes als genoemd. In de linkerzijgevel (Z) zijn links van de risalerende trapgevel vier paar zesruits schuifvensters aangebracht waartussen steeds een valraampje. Rechts van het rechter paar bevinden zich twee valraampjes en één zesruits schuifvenster.

De erfscheiding langs de Steynstraat bestaat uit twee smeedijzeren spijlenhekken die het gebogen verloop van de straat volgen en onder een kwartronde hoek aansluiten tegen het poortgebouw.

Waardering

Het hofje "Paling en Van Foreest" uit 1901-1902 met bijbehorende erfscheiding is van algemeen belang vanwege de cultuur- en architectuurhistorische waarde als uitwendig gaaf bewaard voorbeeld van een in hoofdvorm en opbouw karakteristiek hofje in neorenaissancestijl uit het begin van de 20ste-eeuw.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Sociale zorg, liefdadigheid

Functie

Hofje

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument